

REGISTERBLAD

Namn: Lars Hjelm

Datum: 2006-12-19

Område av riksintresse för naturvård i Uppsala län

Områdesnummer: NRO 03 053

Områdesnamn: VENDELSJÖN med omgivande våtmarker

Kommun: Tierp

Kartblad: 12I SV, 12I NV

Area: Ca 630 ha

Naturgeografisk region: 26 Skogslandskapet närmast söder om norrlandsgränsen

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner: Mellansvenska skogsbygderna

Landskapsform: Slätt med relativ höjd lägre än 20 m

Riksvärde

Odlingslandskap	Äng Naturbetesmark	Fauna
Limnogen strandkomplex	Mad vid vattendrag Mad vid sjö Vassvegetation, Vattenvegetation	Fauna

Värdeomdöme: Vendelsjön omges av ett representativt odlingslandskap i slättbygd med kontinuitet i hävden och stora arealer sötvattenstrandängar. Vendelsjön utgör ett limnogen strandkomplex. Värdefulla delobjekt är: naturbetesmark (betade strandängar), mad vid sjö och vassvegetation/vattenvegetation med höga ornitologiska värden.

Huvudkriterier: A Område som visar landskapets utveckling
D Område med mycket rik fauna

Stödskriterier: Storlek, mångformighet, representativitet, betydelse för fauna

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt traditionell jordbruksdrift med åkerbruk, naturvårdsinriktad betesdrift och skötsel av landskapselement. Områdets värden kan påverkas negativt av upphörd eller vikande hävd av naturbetesmarker, tillförsel av näringsämnen och gifter, igenväxning, plantering av träd eller energigrödor på jordbruksmark, bebyggelseexploatering, täkt, dikning. Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att åtgärder som kan påverka områdets hydrologi negativt inte utförs.

Säkerställande: Klass II i Länsstyrelsens naturvårdsprogram. Klass 2 i Länsstyrelsens ängs – och hagmarksinventering (betade strandängar). Ingår i Länsstyrelsens ”Odlingslandskap i Uppsala län” och i Naturvårdsverkets nationella bevarandeplan för odlingslandskapet.

Områdets huvuddrag:

Området utgörs av Vendelsjön omgiven av ett representativt odlingslandskap i slättbygd med kontinuitet i hävden. Landskapet karakteriseras av Vendelsjön, en grund näringsrik lerslättsjö som delvis omges av flacka och vidsträckta sötvattenstrandängar. Sjön är till stor del igenvuxen med vass, sjösäv, flytbladsväxter och undervattenvegetation. I de norra och södra delarna utbreder sig de största vassområdena. I de centrala delarna har omfattande restaureringsåtgärder utförts så att där finns en större sammanhängande öppen vattenyta. Mellan sjön och de omgivande blandskogbevuxna moränmarkerna öster om sjön utbreder sig ett småbrutet ädellövträdsrikt odlingslandskap.

Karakteristiska sötvattenstrandängar finns bl a vid gårdarna Hov och Smultrongärde och Ål på sjöns östra sida. Ängarna domineras av högstarr – och högörtfuktäng tillsammans med tuvtåtel-fuktäng. Ängarna är huvudsakligen öppna, men vid Smultrongärde finns ett glest trädskikt av al, björk, gran, tall, rönn, hägg, oxel, asp och en del buskar. Fältskiktet utgörs av kärrespira, ängsruta, kärrevial, ängsfryle, ängsstarr, knagglestarr, videört, kråklöver och enstaka älväxing (kalkberoende).

Vendelsjön med omgivningar är en mycket förnämlig fågelokal, särskilt under sträcktider, och en bra representant för uppländska slättsjöar. Här har bl a observerats brun kärnhök, rördrom, vattenrall, småfläckig sumphöna, kornknarr, gräshoppsångare, flodsångare, kärresångare och trastsångare. I sträcktider ses här mängder med änder, gäss, vadare, tranor och svanar. I fastmarkerna märks bivräk, mindre hackspett, tretåig hackspett, stjärtmes, näktergal, steglits, härmsångare, sparvuggla och tjäder.

Anmärkningar: Sjön är en av de få sjöar av sitt slag i länet som troligen inte är sänkt.

Referenser:

- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1986: Inventering av våtmarker i Uppsala län. Medd. 1986:1
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1987: Naturvårdsprogram för Uppsala län. Medd. 1987:2
- Länsstyrelsen i Uppsala län 1993: Ängs- och hagmarker i Uppsala län - Tierp. Medd. 1993:3.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1993: Odlingslandskap i Uppsala län. Medd. 1993:4.
- Amcoff, M. & Pettersson, T. 1994. Vendelsjön. Häckfågelinventering, kärleväxtinventering samt restaureringsförslag. Upplandsstiftelsen, stencil nr 5.
- Naturvårdsverket, 1996: Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet.
- Stockholms ornitologiska förening och Upplands ornitologiska förening, 1999: Fågellokalerna i Uppland och Stockholms län.